

Nærings- og fiskeridepartementet
E-post: postmottak@nfd.dep.no

Klima- og miljødepartementet
E-post: postmottak@kld.dep.no

Deres ref:
«Stormøte om sirkulær økonomi»

Vår ref:
Sverre Valde, tlf.: 922 60 093

Dato:
10.1.2023

Stormøte om sirkulær økonomi – Innspill fra Ruteretur AS

Ruteretur AS har gjort et omfattende arbeid for å kartlegge hvilke muligheter det gir å utvide dagens returordning for PCB-ruter til også å omfatte andre typer isolerglass og vinduer. Et utvidet produsentansvar for alle isolerglass og vinduer bidrar til økt materialgjenvinning og en sikrere håndtering av farlig avfall. Det gjør det også enklere for de som leverer og tar imot kasserte isolerglass og vinduer, i tillegg til at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Det landsdekkende returselskapet Ruteretur ble etablert etter at det ble inngått en avtale mellom Miljødepartementet og Rutereturs eiere i 2002. Selskapet er non-profit og har siden oppstarten samlet inn én million PCB-ruter; ruter med det svært helse- og miljøfarlige stoffet PCB. Glasset fra PCB-rutene blir materialgjenvunnet til ny isolasjon (glassvatt) hos Glava. Karmene, som inneholder PCB, får en trygg sluttbehandling i spesialovner for farlig avfall. Ruteretur er eid av fem sentrale organisasjoner i bygg- og anleggsbransjen.

Returordningen har utvilsomt vært en suksess som har hindret at miljøgifter har havnet på avveier, samt bidratt til at nærmest alt glass fra PCB-ruter har blitt materialgjenvunnet. Ordningen har også gjort det enklere og langt rimeligere å kassere PCB-ruter. Undersøkelser utført av Ruteretur viser at både de som finansierer ordningen (Rutereturs ca. 200 deltakere) og de over 350 mottakene som mottar kasserte PCB-ruter for Ruteretur over hele landet, er svært tilfredse med ordningen.

Kartlegginger utført av Ruteretur viser at PCB-ruter utgjør kun 5 % av de 600 000 – 700 000 isolerglass og vinduer som årlig kasseres i Norge. Det forventes at mengden isolerglass og vinduer som kasseres vil doble seg noen (ti)år frem i tid, basert på mengden nye produkter som settes ut på markedet.

Håndteringen av de store mengdene glass fra kasserte isolerglass og vinduer, i snitt rundt 20 kg per enhet, er dessverre langt fra sirkulær. Dette til tross for at kassert glass er en suveren råvare som er laget av begrensede naturressurser (hovedsakelig kvartssand). Ruteretur har materialgjenvunnet glasset fra PCB-ruter i 20 år, så løsningen for å materialgjenvinne planglass har eksistert lenge. Dessverre viser tall innhentet av Ruteretur i 2022 at 70 % av glasset fra kasserte isolerglass og vinduer havner på deponi. Med andre ord har ikke markedet klart å håndtere denne avfallsfraksjonen på en bærekraftig måte.

En annen utfordring er at isolerglass og vinduer som oftest inneholder miljøgifter som ble tilsatt under produksjon for å gi produktene ønskede egenskaper. Stoffer som klorparafiner og ftalater gjør at kasserte ruter skal håndteres hele og som farlig avfall når de kasseres. Det kompliserer selvsagt håndteringen ved levering, mottak, transport og sluttbehandling og gjør leveringen av slikt avfall svært kostbart for avfallsbesitter. Dette blir mer fremtredende i et land med store avstander mellom aktørene og mangelfull konkurranse de fleste steder. Alt dette er momenter som kan føre til at farlig avfall blir feilhåndtert, som igjen kan føre til skader på helse og miljø.

Den beste løsningen for å løse utfordringene nevnt over er å oppskalere dagens ordning for PCB-ruter til å omfatte alle typer isolerglass og vinduer. 20 års erfaring med tilsvarende innsamling, behandling, finansieringsmodell og øvrige oppgaver knyttet til drift og administrasjon, skaper trygghet og forutsigbarhet for aktørene som blir berørt av en utvidet ordning.

Myndighetene har også god erfaring med utvidet produsentansvar for isolerglass og vinduer. Kapittel 14 i avfallsforskriften, *Kasserte PCB-holdige isolerglassruter*, har vært gjeldende siden 2004. Kapitlet vil være et godt utgangspunkt for å utarbeide tilsvarende forskriftskrav om utvidet produsentansvar for alle isolerglass og vinduer.

En stor fordel med å utvide dagens ordning til å omfatte alle isolerglass og vinduer, er at noen aktører kan bli gode på å håndtere dette, siden avtaler med returselskaper sikrer dedikerte aktører et større volum over tid. Andre stordriftsfordeler er at transporten kan reduseres betydelig. Samkjøring og forbehandling, slik at glass fjernes fra karm/ramme før transport til sluttbehandlingsanlegg, vil bidra til at langt større mengder kan fraktes samtidig og at fraseparerte fraksjoner kan benyttes lokalt. Dette er forhold som vil føre til en vesentlig kostnadsreduksjon, slik at et utvidet produsentansvar for alle isolerglass og vinduer vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Ruteretur har vurdert om et utvidet produsentansvar for alle typer isolerglass og vinduer vil være i tråd med kravene i EUs rammedirektiv for avfall og forurensingsloven. Returselskapet kan ikke se at en utvidelse vil være i konflikt med disse bestemmelsene.

En utvidelse av dagens ordning for utvidet produsentansvar for isolerglass og vinduer vil være et viktig skritt på veien mot en mer sirkulær økonomi og økt materialgjenvinning. Kassert glass fra isolerglass og vinduer i Norge kan benyttes som råvare til å lage hundretusenvis av nye isolerglass eller til å isolere et titalls tusen eneboliger, hvert eneste år. Det er vanskelig å forsvare at myndighetene ikke skal legge til rette for dette, når produsenter og sentrale bransjeorganisasjoner har løsningen og er villige til å ta ansvar gjennom Ruteretur.

Ruteretur håper og ber om at myndighetene snart går i konstruktiv dialog med returselskapet slik at planleggingen med å få etablert en utvidet ordning, for alle typer isolerglass og vinduer, kan starte opp.

Vennlig hilsen
for Ruteretur AS

Sverre Valde, daglig leder

Bjørn Glenn Hansen, styreleder